

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 01. do 10. junija 2012

OBVESTILO

Meteorološko poletje se je začelo s spremenljivim vremenom. Padlo je manj dežja kot je običajno za ta čas. Razporeditev padavin, ki so bile pogosto lokalnega značaja, je v večjem delu Slovenije omogočala normalno preskrbljenost rastlin z vodo. Dodatno oskrbo z njo je potrebovala le zelenjava. Posevki so se ob zadostni talni vodi normalno razvijali, v fazi voščene zrelosti je bil ječmen, tudi pšenica je iz faze nalivanja zrnja prehajala v mlečno zrelost. Toplo vreme ob koncu dekade je omogočalo košnjo travinj, ki so še ostale nepokošene. Pogosta omočenost listja je omogočala pojav fitoflore, peronospore in drugih vlagoljubnih glivičnih bolezni kmetijskih rastlin. Na Primorskem, Goriškem in Vipavskem je potekalo obiranje češenj, pogosto vlažno vreme je povzročalo pokanje mladov.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Vreme v začetku meteorološkega poletja je bilo spremenljivo, pogosto je deževalo. Najbolj skromne so bile padavine na obalnem območju, kjer je padlo manj kot 20 mm. Med 20 in 40 mm je padlo na severovzhodu Slovenije, v Brkinih in v delu Slovenske Istre ter na Koroškem, drugod po državi so izmerili od 40 do 70 mm dežja, do 120 mm dežja pa v visokogorju. Količine so bile zelo neenakomerno razporejene, lokalnega značaja, zato so se že na krajših razdaljah količine lahko zelo razlikovale. V prvi junijski dekadi je bilo padavin v večjem delu Slovenije več kot v dolgoletnem povprečju (1971 – 2000). Padavine so bile v primerjavi z dolgoletnimi povprečji skromnejše le na Primorskem, kjer je dekadna vsota dosegla 43 % dolgoletnega povprečja. Rahlo podpovprečne pa so bile padavine tudi na Koroškem in delu osrednje Slovenije. Največji odkloni so bili beleženi v večjem delu Štajerske in delu severovzhodne Slovenije, kjer je bilo za 60 do 80 % več dežja kot običajno. Drugod so bila odstopanja manjša. V večjem delu Slovenije je bilo v prvi poletni dekadi za 1 °C topleje od dolgoletnih povprečnih vrednosti 1971-2000. Najmanjši odkloni, med 0,1 in 0,6 °C, pa so bili na obalnem območju, na Vipavskem ter v delu Posavja, Obsotelja in vzhodnega dela Štajerske. Osmega junija so se dnevne temperature zraka dvignile na 24 do 29 °C, v vzhodni Sloveniji do 32 °C. Po vročem dnevu pa se je v zadnjih dneh dekade ozračje za nekaj stopinj ohladilo in spet so se pojavljale krajevne plohe in nevihte, ponekod tudi močnejši nalivi. Najnižje jutranje temperature zraka so bile med 13 in 18 °C.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Izhlapovanje se je v toplih dneh povečalo. V prvi junijski dekadi je izhlapelo okrog 30 mm vode. V posameznih toplih dneh je bilo dnevno izhlapevanje med 5 in 5,9 mm vode.

STANJE RASTLIN

V SV Sloveniji je zaloga vode v tleh nihala iz območja lahke dostopnosti v območja težje dostopnosti. Z občasnim izsuševanjem je bil obremenjen predvsem površinski sloj lahkih peščenih tal, v globljih plasteh tal pa je bilo stanje vodnega rezervoarja ugodnejše. Čeprav so količinsko podpovprečne, a razmeroma ugodno razporejene padavine, so vzdrževale ugodno stanje vodne preskrbljenosti tal. Tla se v zadnji dekadi maja niso več ohladila pod 15 °C, tako da so si posevki buč, po temperaturnem šoku s prenizkimi temperaturami v sredini maja, dobro opomogle, a zaenkrat še niso strnile rastnega sklopa do polne pokritosti tal.

V SV Sloveniji se še vedno soočajo s posledicami, ki so jih posevkom povzročili talni škodljivci. Koruza, ki je ušla napadom ptic, pa si je opomogla, trenutno ima razvitih 6 pravih listov je visoka dobrih 40 cm. Pšenični posevki so v dobrem stanju, zgodnejše sorte prehajajo v mlečno zrelost, druge še polnijo zrnje. Ječmen je v voščeni zrelosti. Cvetenje vinske trte se večinoma že preveša h koncu. Pogosta rosa na listju ter omočenost listja zaradi padavin in temperature zraka so bili ugodni za nove okužbe s peronosporo. Razmere so ugodne tudi za okužbe in širjenje fitoflore na krompirju, še posebno na posevkih, ki so že strnili vrste. Nasadi krompirja že cvetijo.

Podobne rastne razmere prevladujejo tudi na Dolenjskem in v Posavju ter v osrednji Sloveniji. Zaloga vode v tleh je ugodna, v občasnem vodnem stresu stresu so bile le zelenjadnice na lahkih in peščenih tleh. Zorenje ječmena nekoliko zaostaja za SV Slovenijo in Vipavsko dolino. Tako kot na SV Slovenije so tudi v osrednji Sloveniji pod močnim infekcijskim pritiskom fitoflore f krompirjevi nasadi, še posebno v strnjenih in bujnih nasadih. Kmetijske svetovalne službe priporočajo pregledovanje nasadov in ustrezno zaščito.

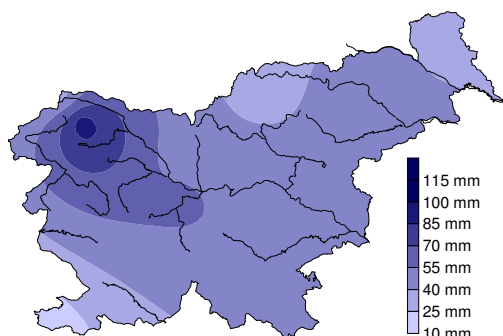
Pogoste padavine pa so občasno ogrožale češnje v Brdih, na Goriškem in na Vipavskem, od koder so že poročali o pokanju plodov. Zgodnejše sorte vinske trte so že odcvetele, kasnejše sorte pa so v polnem cvetenju. Trta cveti tudi na Krasu.

VODA V TLEH

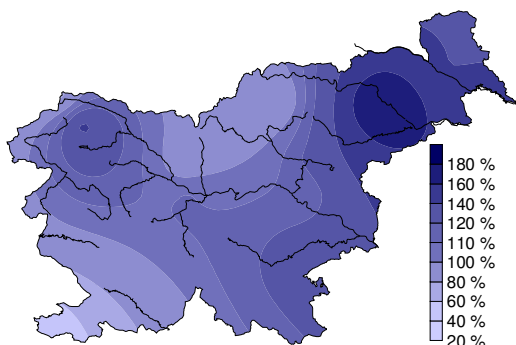
Založenost tal z vodo je bila v večjem delu Slovenije zadovoljiva, voda je bila rastlinam lahko dostopna. Po padavinah si je opomoglo tudi obalno območje. Kumulativna vodna bilanca od 1. aprila dalje pa je zaradi dolgotrajnega spomladanskega pomanjkanja vode še vedno negativna na Obali in v severovzhodni Sloveniji.

Količina padavin v prvi dekadi junija 2012 in odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

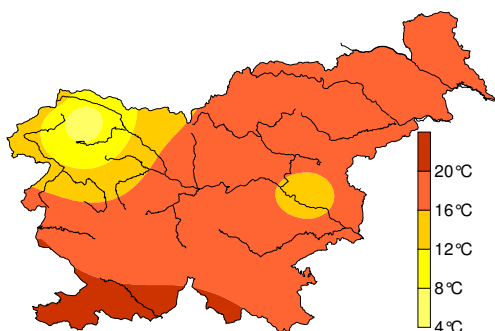

Prva junijska dekada je največ padavin prinesla Julijskim Alpam, kjer je padlo do 120 mm dežja. V večjem delu Slovenije so izmerili od 40 do 70 mm dežja, količine so bile zelo neenakomerno razporejene med dekado. Najbolj skromne so bile padavine na obalnem območju, kjer je padlo manj kot 20 mm. Med 20 in 40 mm je padlo na severovzhodu Slovenije, v Brkinih in v delu Slovenske Istre ter na Koroškem.

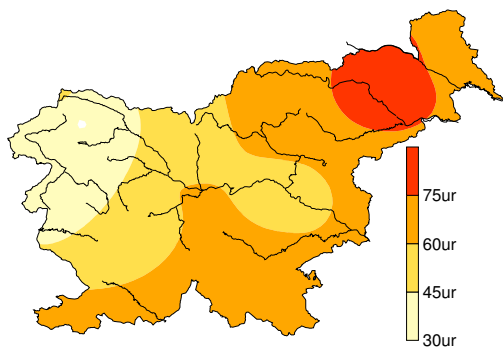
V prvi junijski dekadi je bilo padavin v večjem delu Slovenije več kot v dolgoletnem povprečju (1971 – 2000). Izstopa Primorska, kjer je padla le slaba polovica dolgoletnih padavin, rahlo podpovprečne pa so bile padavine tudi na Koroškem in delu osrednje Slovenije. Največji odkloni so bili beleženi v večjem delu Štajerske in delu severovzhodne Slovenije, kjer je bilo za 60 do 80 % več dežja kot običajno. V Julijskih Alpah in manjšem delu Štajerske pa je bil odklon večji od 80 %. Drugod so bila odstopanja manjša.

Povprečna temperatura zraka in vsota ur sončnega obsevanja v prvi dekadi junija 2012

V večjem delu Slovenije je bila povprečna dekadna temperatura zraka med 16 in 20 °C. Najtopleje, nekoliko nad 20 °C, je bilo v skrajnem jugozahodnem delu Slovenije. Precej nižje temperature zraka, med 8 in 12 °C, pa so bile na severozahodu Slovenije in v delu Posavja. Le okoli 4 °C pa je bilo na območju Julijskih Alp.

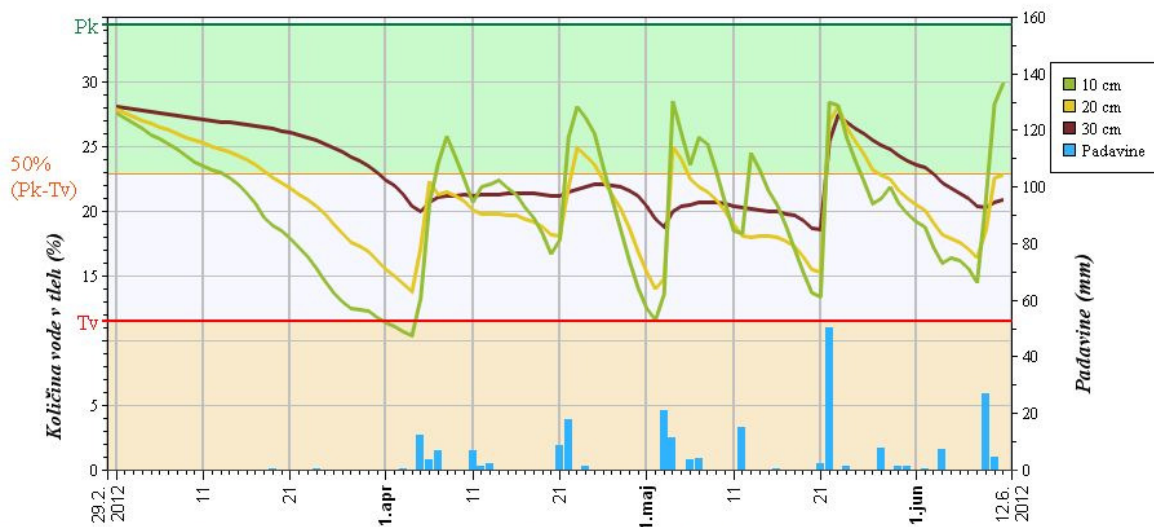
V primerjavi z dolgoletnim povprečjem je bilo v večjem delu Slovenije za več kot 1 °C topleje. Najmanjši odkloni, med 0,1 in 0,6 °C pa so bili na obalnem območju, na Vipavskem ter v delu Posavja, Obsotelja in vzhodnega dela Štajerske.

Osončenje je bilo v prvi junijski dekadi obilnejše v vzhodni polovici Slovenije. Največ sonca, več kot 75 ur, je bilo na osrednjem Štajerskem. Proti zahodu je bila oblačnost pogostejša, število sončnih ur se je proti zahodu zmanjševala. V zahodni polovici Slovenije je bilo v dekadi od 40 do 60 sončnih ur. V SZ delu Slovenije je bilo sončnih ur manj kot 40.

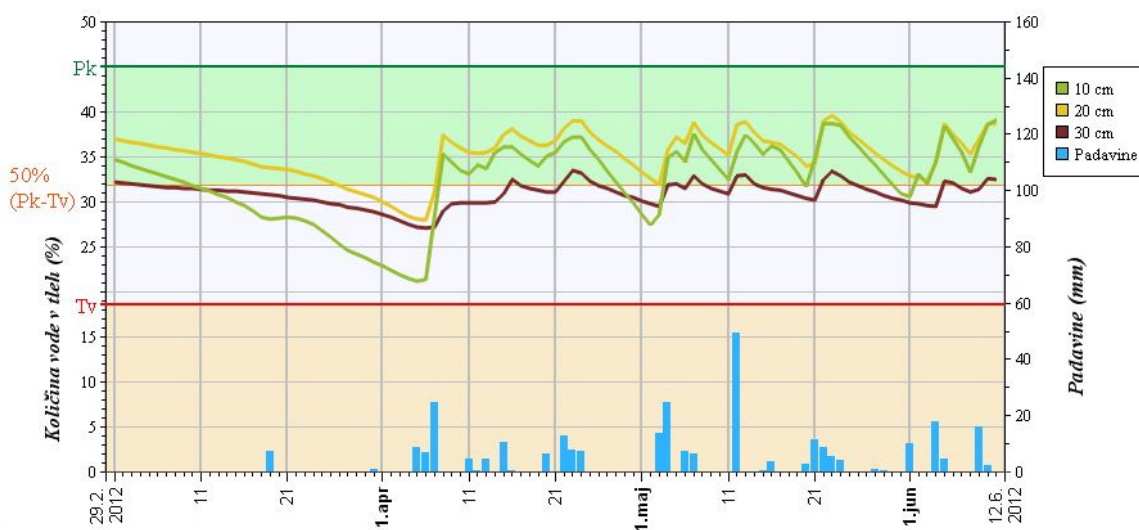
Osončenje je bilo povsod po državi podpovprečno, na Goriškem in v visokogorju je doseglo le 30 do 40 % dolgoletnega povprečja.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 10.6. 2012

Pk = zgomnja meja vode v tleh **50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh**
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Vsebnost vode v tleh v SV Sloveniji je v prvi junijski dekadi nihala iz območja rastlinam lahko dostopne vode, v območje rastlinam težje dostopne vode. Ob koncu dekad se je ob pogostih padavinah talni vodni rezervoar napolnil.

Pk = zgomnja meja vode v tleh **50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh**
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Vsebnost vode v tleh na celjskem je bila v prvi dekadi junija zadovoljiva, saj se ni pomaknila v cono težje dostopnosti za rastline.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.